

BUKS – Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur

Nr. 69 2024 • Årgang 40 • ISSN online 2446-0648 • www.buks.dk

Louisa Haugaard Pedersen, Helle Hovgaard Jørgensen og Klaus Thestrup

Forord: Landskaber for leg, kunst og udforskning

I en verden i konstant forandring er landskaberne for leg, kunst og udforskning mere dynamiske end nogensinde. Så hvordan skaber man rum, der inspirerer børn og unges læring, nysgerrighed og kreativitet? Og hvordan navigerer børn og unge såvel som fagprofessionelle i disse dynamiske og transformativ miljøer?

Med afsæt i BIN-Norden konferencen, som blev afholdt i Bergen i maj 2023, præsenterer dette temanummer *Landskaber for Leg, Kunst og Udforskning* en række spændende bidrag, som spænder fra poesi, formidlingsartikler til akademiske værker fra forskere, kunstnere og fagprofessionelle, der bygger videre på konferencens temaer og diskussioner.

I nummeret har vi valgt at inddele de mange spændende artikler inden for tre tematikker: 1) materialitet, kreativitet og legende læring i dagtilbud, skoler og biblioteker, 2) legens sociale og kulturelle kompleksitet i dagtilbud, og 3) pædagogiske udforskninger af drama og kunst for børn og unge. Endelig afsluttes temanummeret med en digtsuite om at være legemester.

Herigennem dykker vi ned i, hvordan disse landskaber formes og påvirker børn og unges oplevelser, kreativitet og sociale færdigheder til deres måde at engagere sig i kunst og læring på. Disse landskaber omfatter alt fra virtuelle makerspaces og fysiske steder som klasselokaler, teaterscener og værksteder samt de sociale og kulturelle kontekster, der former børn og unges oplevelser. Her undersøger vi balancen mellem struktureret læring og fri udforskning, og hvordan forskellige aktører – pædagoger, lærere og kunstnere – skaber stimulerende rum, der er både inkluderende og inspirerende for børn og unge.

Med fokus på både æstetiske og didaktiske perspektiver, inviterer vi dig til at udforske, hvordan man kan understøtte børn og unge i en verden, der er i konstant bevægelse. Gennem poesi, et væld af billeder og tekster baseret på både forskning og praktisk erfaring – præsenteret på engelsk, dansk og norsk – kan du tage del i en rejse gennem disse mangfoldige landskaber.

Vi håber du nyder rejsen.

Louisa Haugaard Pedersen, Helle Hovgaard Jørgensen & Klaus Thestrup.

Materialitet, kreativitet og legende læring i dagtilbud, skoler og biblioteker

De første fem artikler udforsker, hvordan de fysiske rammer og materialer i dagtilbud, skoler og biblioteker spiller en central rolle i at støtte kreativitet og legende læring. Materialer som farver, teksturer og værktøjer er ikke blot rekvisitter; de er aktive elementer, der inviterer børn til at eksperimentere, skabe og udforske.

I den første artikel *Processmodell for utforskende praksis – barn som medskabere*, undersøger Anette Sofie Bernsen og Elin Thoresen, hvordan børn i alderen 1-5 år kan være medskabere i børnehavens rum og legemiljø, med fokus på samskabende og udforskende processer mellem børn og personale.

I den efterfølgende artikel *Ludic reading is 20 minutes a day? – Adding a socio-material perspective to ludic reading* undersøger Maria Lynggaard Petersen, Lene Tanggaard og Karen Feder, hvordan socio-materialitet understøtter børns legende læsning gennem et samarbejdsprojekt mellem skoler, biblioteker og pædagogiske læringscentre, med fokus på betydningen af de fysiske og sociale omgivelser, der rækker ud over den enkelte.

I *Et landskab af leg – hoved, hjerte og hænder i spil*, der er skrevet af Pernille Lomholt og Celine Ferot, udforskes undervisningslandskabet og didaktisk praksis gennem observationer fra Play@Heart-projektet. Med fokus på tinkering, materialiteter og dialogisk pædagogik undersøger artiklen, hvordan legende tilgange påvirker skolekulturen, og argumenterer for en pædagogisk forandring, hvor eleverne inddrages som med-designere.

Derefter kommer vi til den næste artikel *Exploring and crossing boundaries in education – tinkering as an approach to breaching children's formal and informal learning processes*. Her undersøger Niels-Peder Osmundsen Hjøllund, Martin Thun Klausen og Lasse Remmer, hvordan tinkering er blevet brugt i undervisningen på to danske folkeskoler. Her får vi et indblik i, hvordan lærere og konsulenter sammen har designet aktiviteter baseret på tinkering, som kan udvide elevdeltagelsen og integrere uformelle læringsmetoder i skolens formelle undervisning.

Louisa Haugaard Pedersen bidrager med artiklen *Kreative læringsmiljøer online: Makerspaces på tværs af skoler fra Australien, Danmark og England*, som kaster lys over et pilotprojekt, hvor makerspaces fra Australien, England og Danmark samarbejder online gennem tinkering og legende aktiviteter. Projektet udforsker, hvordan elever og lærere delte og udviklede kreative processer på tværs af landegrænser ved hjælp af analoge og digitale medier.

Legens sociale og kulturelle kompleksitet i dagtilbud

De næste fem artikler kaster lys over legens dybe sociale og kulturelle dimensioner i dagtilbud, der giver indblik i, hvordan leg fungerer som en kompleks social praksis, der ikke kun reflekterer, men også former børns sociale relationer og kulturelle forståelser.

I den første artikel *The Importance of the Teachers' Role in Imaginative Play*, præsenterer Liv Ingrid Aske Håberg og Hege Holmqvist Synnes en undersøgelse af norske børnehaver, der handler om, hvordan lærere kan støtte fantasifuld leg. Den viser blandt andet, hvordan traditioner og manglende kompetence kan hæmme legens potentiale, mens lærere, der fungerer som aktive legepartnere, kan styrke børns kulturelle udtryk gennem leg.

I den anden artikel *Cross Cultural Research – Interkulturelle perspektiver på børns lege* peger Kaare W. Nielsen og Kim Jerg på, at i danske dagtilbud oplever personalet, at kulturelle forskelle påvirker børns leg. Artiklen introducerer tværkulturel forskning og opsummerer

indsigter fra fire eksperter, der kan hjælpe med at forstå og forbedre kultursensitive legepraksisser i dansk pædagogik.

I *Aldersbestemte pædagogikkens betydning for børns legekultur – danske og norske pædagogers refleksioner om legekulturen i aldershomogene og aldersheterogene dagtilbud*, undersøger Lisa Annika Brandt, hvordan aldersopdelte og aldersblandede grupper påvirker legekulturen i dagtilbud. Baseret på interviews med ni pædagoger fra Norge og Danmark, viser analysen, hvordan aldersbestemt pædagogik skaber forskellige betingelser for børns leg og argumenterer for, at alder er en vigtig faktor i børne- og legekulturforskning.

Fina Lewenhaupt Vilholm og Lene S.K. Schmidt bidrager med artiklen *Børns adgang til legefællesskaber og legedeltagelse – set i en børnekulturel optik*, hvor de undersøger, hvordan legekulturer, udsathed og børns deltagelse påvirkes, når børn er i periferien af selvorganiserede legefællesskaber. Artiklen viser, at legedeltagelse påvirkes af institutionernes fokus på legens orden og børnekulturer samt kontekstuelle faktorer, som opleves forskelligt af både voksne og børn.

Pædagogiske udforskninger af drama og kunst for børn og unge

De næste og sidste fire artikler fokuserer på, hvordan pædagogiske tilgange inden for drama og kunst kan integreres i undervisningen og dagtilbud, og hvordan de bidrager til en dybere læring og personlig udvikling. Gennem praktiske eksempler og teoretiske indsigter belyses, hvordan drama og kunst kan berige børns og unges læringsmiljøer og åbne op for nye måder at engagere sig i læring og selvudtryk.

I *Er der et hul i bogen? – om dramaleg, handlende fortolkning og (dør-)tærskler* af Thomas Roed Heiden, undersøger han, hvordan dramaleg i indskolingens litteraturundervisning påvirker elevernes oplevelse af fiktion. Gennem to eksempler, hvor 1. klasse-elever og lærere bruger procesdrama og lærer-i-rolle med en billedbog om hekse, vises, hvordan eleverne kan udfordre skolens diskurser og udtrykke egne følelser gennem æstetiske formudtryk.

I den kreative artikel *Materielle og relationelle invitationer i forskningsnetværket BLÆK (Børn, leg æstetik og kunst)* af Hanne Kusk, Henriette Blomgren, Lise Hovik, Helle Hovgaard Jørgensen og Ann-Hege Lorvik Waterhouse. Artiklen introducerer BLÆK-netværket (Børn, Leg, Æstetik og Kunst) gennem en konkret figur: en blød, hvid stofpose med et blåt bånd fundet ved det første møde. Artiklen struktureres omkring fem invitationer, der udforsker netværkets opbygning og udvikling: 1) stofposen som symbol på det skjulte forskningsfelt, 2) garnnøgler som udtryk for netværkets start, 3) blå tråde som forbindelser, 4) eksperimenterende knuder og frø, og 5) blæk og tråd på rejse mod formidling. Disse invitationer undersøger møder mellem materialer, kroppe og steder i netværket.

Efterfølgende kan man læse et legende digt af Klaus Thestrup, der er inspireret af Blæk-netværkets eksperimenter og kreativitet.

Dernæst kan man komme på tur med *Brolopperne: håbefulde fortællinger, om verdener der bliver til med teater, børn og pædagoger som skabende fællesskab*, der er skrevet af Pernille Welent Sørensen og Mette Langberg. Artiklen udforsker partnerskabet mellem dagtilbuddet Brolopperne og Det Kongelige Teater, som sigter mod at integrere scenekunst i daginstitutionen. Her præsenteres tre perspektiver: pædagogers og ledelsens synspunkter, Det Kongelige Teaters børneteams perspektiver, og en forskeroplevelse med et barn fra Brolopperne. Målet er at invitere til refleksion over de nye muligheder, samarbejdet åbner op for mellem børn, voksne og teater.

Artiklen *Wonderful and Dangerous Entanglements Between Youth Culture, Contemporary Art and Present Pedagogics* af Mikkel Snorre Wilms Boysen, Pernille Welent Sørensen, Hanne Hauer og Vibeke Frost undersøger forbindelser mellem nutidskunst, trends i børne- og ungdomskultur, og pædagogiske metoder i danske fritidsklubber, gymnasier og pædagoguddannelser. Gennem temaerne kreativitet, refleksion og tid analyseres, hvordan nutidskunst opfylder unges behov for deltagelse og inklusion, samtidig med at den konfronterer nutidens samfundsudfordringer som tidsmangel og akademisering.

En legende og poetisk afslutning

Til sidst afrundes temanummeret med *Legemester: en digtsuite om at lege sammen med børn*, hvor Klaus Thestrup i en række digte skildrer, hvad en voksen kan byde på i mødet med børn i en pædagogisk sammenhæng. En pædagog, en lærer eller en forælder kan sagtens lege med, være del af det pædagogiske landskab og være betydningsfuld for børnene, hvis hun eller han faktisk vil og kan lege.

Landscapes for play, Art and Exploration

In a world that is constantly changing, the landscapes for play, art and exploration are more dynamic than ever. How do we create spaces that inspire children's and young people's learning, curiosity, and creativity? And how do children, young people, and professionals navigate these dynamic and transformative environments?

Based on the BIN-Norden conference held in Bergen in May 2023, this special issue *Landscapes for Play, Art, and Exploration*, presents a range of exciting contributions, spanning from poetry and informative articles to academic works by researchers, artists, and professionals who build on the conference's themes and discussions.

In this issue, we have chosen to categorize the many interesting articles into three themes: 1) materiality, creativity, and playful learning in early childhood education, schools, and libraries; 2) the social and cultural complexity of play in early childhood education; and 3) educational explorations of drama and art for children and young people. The issue concludes with a suite of poems about being a master of play.

Through this, we delve into how these landscapes are shaped and how they influence children's and young people's experiences, creativity, and social skills in their engagement with art and learning. These landscapes encompass everything from virtual makerspaces to physical spaces like classrooms, theatre stages and workshops, as well as the social and cultural contexts that shape children's and young people's experiences. Here, we explore the balance between structured learning and free exploration and how various agents – educators, teachers, and artists – create stimulating spaces that are both inclusive and inspiring for children and young people.

With a focus on both aesthetic and didactic perspectives, we invite you to explore how to support children and young people in a world that is constantly changing. Through poetry, a multitude of images and texts based on both research and practical experience – presented in English, Danish, and Norwegian – you can embark on a journey through these diverse landscapes.

We hope you enjoy the journey.

Louisa Haugaard Pedersen, Helle Hougaard Jørgensen & Klaus Thestrup.

Materiality, Creativity and Playful Learning in Early Childhood Education, Schools and Libraries
The first five articles explore how the physical settings and materials in early childhood education, schools and libraries play a central role in supporting creativity and playful learning. Materials like colours, textures and tools are not just props; they are active elements that invite children to experiment, create, and explore.

In the first article, *Process Model for Exploratory Practice – Children as Co-creators*, Anette Sofie Bernsen and Elin Thoresen examine how children aged 1-5 can be co-creators in the spaces and play environments of preschools, focusing on co-creative and exploratory processes between children and staff.

In the subsequent article, *Ludic Reading is 20 Minutes a Day? – Adding a Socio-material Perspective to Ludic Reading*, Maria Lyngaard Petersen, Lene Tanggaard, and Karen Feder investigate how socio-materiality supports children's playful reading through a collaborative project between schools, libraries, and educational learning centers, emphasizing the importance of physical and social surroundings that extend beyond the individual.

In the text *Playful Landscapes – Head, Heart, and Hands in Action*, written by Pernille Lomholt and Celine Ferot, the educational landscape and didactic practice is explored through observations from the Play@Heart project. Focusing on tinkering, materialities and dialogical pedagogy, the article examines how playful approaches influence school culture and argues for an educational shift where students are involved as co-designers.

Next, we move to the article *Exploring and Crossing Boundaries in Education – Tinkering as an Approach to Breaching Children's Formal and Informal Learning Processes*. Here, Niels-Peder Osmundsen Hjöllund, Martin Thun Klausen, and Lasse Remmer explore how tinkering has been used in teaching at two Danish primary schools. We gain insight into how teachers and consultants have jointly designed activities based on tinkering, which can expand student participation and integrate informal learning methods into the school's formal education.

Louisa Haugaard Pedersen contributes with the article *Creative Learning Environments Online: Makerspaces Across Schools from Australia, Denmark, and England*, which sheds light on a pilot project where makerspaces from these three countries collaborate online through tinkering and playful activities. The project explores how students and teachers shared and developed creative processes across borders using both analogue and digital media.

The Social and Cultural Complexity of Play in Early Childhood Education

The next five articles shed light on the deep social and cultural dimensions of play in early childhood education, offering insights into how play functions as a complex social practice that not only reflects but also shapes children's social relationships and cultural understandings.

In the first article, *The Importance of the Teachers' Role in Imaginative Play*, Liv Ingrid Aske Håberg and Hege Holmqvist Synnes present a study of Norwegian preschools, focusing on how teachers can support imaginative play. It shows, among other things, how traditions and lack of competence can hinder the potential of play, while teachers who act as active play partners can enhance children's cultural expression through play.

In the second article, *Cross-Cultural Research – Intercultural Perspectives on Children's Play*, Kaare W. Nielsen and Kim Jerg point out that in Danish preschools staff experience that cultural differences affect children's play. The article introduces cross-cultural research

and summarizes insights from four experts that can help understand and improve culturally sensitive play practices in Danish pedagogy.

In *The Impact of Age-Determined Pedagogies on Children's Play Culture – Danish and Norwegian Educators' Reflections on Play Culture in Age-Homogeneous and Age-Heterogeneous Early Childhood Education*, Lisa Annika Brandt examines how age-segregated and age-mixed groups influence play culture in preschools. Based on interviews with nine educators from Norway and Denmark, the analysis shows how age-specific pedagogy creates different conditions for children's play and argues that age is an important factor in the research of children's play cultures.

Fina Lewenhaupt Vilholm and Lene S. K. Schmidt contribute with the article *Children's Access to Play Communities and Play Participation – Viewed from a Children's Cultural Perspective*, where they investigate how play cultures, vulnerability, and children's participation are affected when children are on the periphery of self-organized play communities. The article shows that play participation is influenced by institutions' focus on the structure of play and children's cultures, as well as by contextual factors that are perceived differently by adults and children.

Educational Explorations of Drama and Art for Children and Young People

The next and final four articles focus on how educational approaches within drama and art can be integrated into teaching and early childhood education, and how they contribute to deeper learning and personal development. Through practical examples and theoretical insights, the articles highlight how drama and art can enrich children's and young people's learning environments and open up to new ways of engaging in learning and self-expression.

In *Is There a Hole in the Book? – On Dramatic Play, Active Interpretation, and (Door-) Thresholds* by Thomas Roed Heiden, he examines how dramatic play in primary school literature teaching affects students' experience of fiction. Through two examples where first-grade students and teachers use process drama and teacher-in-role with a picture book about witches, it is shown how students can challenge school discourses and express their own feelings through aesthetic expressions.

The creative article *Material and Relational Invitations in the BLÆK Research Network (Children, Play, Aesthetics and Art)* by Hanne Kusk, Henriette Blomgren, Lise Hovik, Helle Hovgaard Jørgensen and Ann-Hege Lorvik Waterhouse introduces the BLÆK network (Children, Play, Aesthetics, and Art) through a tangible figure: a soft, white fabric bag with a blue ribbon found at the first meeting. The article is structured around five invitations that explore the network's structure and development: 1) the fabric bag as a symbol of the hidden research field, 2) yarn balls as expressions of the network's beginnings, 3) blue threads as connections, 4) experimental knots and seeds, and 5) ink and thread on a journey towards communication. These invitations examine meetings between materials, bodies, and places within the network.

Afterwards, you can read a playful poem by Klaus Thestrup, inspired by the experiments and creativity of the BLÆK network.

Next, you can join *Brolopperne: Hopeful Tales about Worlds Being Created with Theatre, Children, and Educators as a Creative Community*, written by Pernille Welent Sørensen and Mette Langberg. The article explores the partnership between the early childhood education centre Brolopperne and the Royal Danish Theatre, which aims to integrate performing

arts into the institution. Three perspectives are presented: the viewpoints of educators and management, the perspectives of the Royal Danish Theatre's children's team, and a researcher's experience with a child from Brolopperne. The goal is to invite reflection on the new opportunities the collaboration open up between children, adults and theatre.

The article *Wonderful and Dangerous Entanglements Between Youth Culture, Contemporary Art and Present Pedagogics* by Mikkel Snorre Wilms Boysen, Pernille Welent Sørensen, Hanne Hauer, and Vibeke Frost examines the connections between contemporary art, trends in youth culture, and pedagogical methods in Danish after-school clubs, high schools and teacher training programs. Through the themes of creativity, reflection and time, the article analyses how contemporary art meets young people's needs for participation and inclusion while confronting today's societal challenges such as time pressure and academisation.

A Playful and Poetic Conclusion

Finally, the special issue concludes with *Master of Play: A Suite of Poems About Playing Together with Children*, where Klaus Thestrup, in a series of poems, depicts what an adult can offer in encounters with children in an educational context. A social educator, a teacher or a parent can easily play together with children as a central part of the educational landscape and through that be important to children if they actually want to and are capable of playing.

